

24. august 2018

EM 2018/55

Jeg fremsætter hermed følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag om ophævelse af § 28 i "Inatsisartutlov om alkohol", således at alkohol ikke skal afskærmes fra andre varer i butikken

(Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokratesne)

Begrundelse

Det er veldokumenteret, at 1-2 genstande dagligt har en forebyggende effekt i forhold til hjerte-karsygdommeⁱ. Det er lige så veldokumenteret, at et overdrevent forbrug af alkohol øger risikoen for visse former for kræftⁱⁱ. Alkohol har både dårlige og gode egenskaber. Overdreven brug af alkohol har kun dårlige.

Når man, med en vis ret, kan hævde, at alkohol udgør det måske største folkesundhedsproblem i Grønland i dag, skyldes det navnlig vores drikkemønster, som i for høj grad er præget af rus-drikkeri. For mange drikker for meget, når de drikker.

I efteråret vedtog vi en ny alkohollovⁱⁱⁱ, som blandt indeholder en bestemmelse om, at butikkerne skal holde øl, vin og andre alkoholholdige drikke skjult i særlige lokaler eller bag forhæng^{iv}.

Det har påført de handlende en række udfordringer og ikke mindst udgifter, men det ville vi som lovgivere kunne leve med, hvis denne nye bestemmelse udgjorde et egnet redskab til at bekæmpe det, som er vores problem: et skadeligt og uhensigtsmæssigt drikke mønster. Men er bestemmelsen det?

I bemærkningerne til loven kan man læse, at formålet med afskærmning blandt andet er, at beskytte børn og unge mod uhensigtsmæssig påvirkning, "herunder at børn og unge ikke skal opfatte alkohol som en almindelig dagligvare." Demokratesne kunne ikke være mere uenige. Vi mener tværtimod, at det er vigtigt, at vore børn og unge lærer at betragte alkohol som netop... en almindelig dagligvare. – En dagligvare, som anvendes med samme selvfølgelige mådehold, som alle andre dagligvarer.

Når vi har købt 5 kg. kartofler, går vi ikke hjem og skræller dem alle sammen og spiser til sidste bid er fortæret. Når vi har købt 3 liter mælk, går vi ikke hjem og drikker dem alle på én aften. Det er samme forhold, vi skal have til øl og vin.

Fortalerne for afskærmningskravet har argumenteret med hensynet til børnenes tarv. Men det er netop børnene og den opvoksende generation, Demokratesne har i tankerne, når vi siger: Riv forhængene ned!

Hvordan skal vi give den næste generation et naturligt, sundt og ansvarligt forhold til alkohol, ved at skjule det bag et forhæng? Hvad opnår vi, andet end at give de unge en oplevelse af, at alkohol er noget, som er hemmeligt og dermed også noget, som er spændende og tiltrækkende?

Det er ikke synet af alkohol, vi skal skærme vore børn og unge mod – det er synet af hæmningsløst berusede. Får vi færre af dem med et afskærningskrav?

I bemærkningerne til alkoholloven henvises til en undersøgelse^v, som ifølge bemærkningerne "viste en stigning af salget for alkohol, ved at placere varerne et attraktivt sted", og som fastslår, at "placering af alkohol på fordelagtige steder kan have stor indflydelse på salget af alkohol og således påvirke den enkelte til at købe flere alkoholholdige drikkevarer."

Denne oplysning er faktisk forkert, og må bygge på en misforståelse af undersøgelsen.

I undersøgelsen blev en række produkter, herunder alkoholholdige drikke, givet en attraktiv placering i butikken. Andre alkoholholdige drikke var imidlertid fortsat placeret, hvor de plejede at være. De produkter, der var givet en attraktiv placering, viste sig at sælge bedre end de plejede. Den attraktive placering havde altså medført et mersalg af disse produkter. Men det blev ikke undersøgt, i hvilket omfang dette mersalg blev modsvaret af et mindre-salg af de alkoholholdige produkter, som var placeret på de sædvanlige, ikke helt så attraktive steder. Dette fremgår udtrykkeligt af undersøgelsens afsnit om undersøgelsens begrænsninger^{vi}.

Undersøgelsen påviser således, at alkoholholdige varers synlighed i en butik kan påvirke, hvilke alkoholholdige produkter kunderne vælger. Undersøgelsen er derimod ikke i stand til at påvise, om alkoholholdige varers synlighed i en butik kan påvirke, hvor store mængder af alkohol kunderne samlet set køber.

Der findes, så vidt vides, kun denne ene undersøgelse af alkoholholdige drikkevarers placering i butikker. Der findes ikke undersøgelser af, om der kan påvises en sammenhæng mellem synlighed af alkohol i butikker og drikkemønstre i form af rusdrikkeri. Der findes ingen undersøgelser, som kan give os grundlag for at tro, at et afskærningspåbud kan mindske det, som er problemet: Rusdrikkeri.

Afskærningskravet trådte i kraft 1. marts i år. De foreløbige meldinger fra detailhandelen er, at omsætningen af øl og vin er steget efter afskærningskravet ikrafttræden, set i forhold til samme periode året før^{vii}.

Det er lykkedes os at halvere vores alkoholforbrug siden slutningen af 80'erne. Vi har bevæget os i retning af et mere naturligt, sundt og ansvarligt forhold til alkohol. Vi er ikke i mål endnu, men vi er på vej. Demokraterne frygter, at afskærningskravet er et skridt i den forkerte retning. Et tilbageskridt.

Vi frygter, at vi som lovgivere har forivret os og vedtaget en regel, som kan gøre mere skade end gavn. Men det er ikke for sent at stoppe op og gentænke loven. Lad os sammen gøre netop det!

De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

Implementering af forslaget vil kræve udarbejdelse af et lovforslag. De administrative ressourcer, som vil skulle afsættes hertil, forventes, inkl. oversættelse, høring og lovteknisk gennemgang, ikke at overskride et halvt årsværk.

De økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv.

I lovbemærkningerne til alkoholloven oplyses følgende til belysning af, hvilke økonomiske konsekvenser indførelsen af afskærmningskravet ville få for erhvervslivet:

”De nye bestemmelser om afskærmning forventes at påføre detailhandlen udgifter til at afskærme de alkoholholdige drikke fra andre varegrupper. Da det er op til den enkelte butik hvordan denne vil afskærme alkoholholdige drikke, kan det ikke oplyses i hvilken størrelsesorden disse udgifter må antages at være.”

Flere høringsparter, herunder Pisiffik og Brugseni, vurderede, at afskærmningskravet ville påføre detailhandlen betydelige udgifter.

Naalakkersuisut har endnu ikke udnyttet hjemlen i alkohollovens § 28, stk. 2, til at fastsætte nærmere regler om afskærmning og placering af alkoholholdige drikkevarer i butikkerne. De fleste butikker har antageligt ved lovens ikrafttræden foretaget en midlertidig og mindre bekostelig afskærmning, mens de afventer de nærmere krav i Naalakkersuisuts bekendtgørelse.

Det er på baggrund af ovenstående ikke på nuværende tidspunkt muligt at angive, i hvilket omfang en afskaffelse af afskærmningskravet vil indebære en besparelse for erhvervslivet.

De økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne.

Ingen

ⁱ Kilde: <https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/hjerte-og-blodkar/sygdomme/kostraad/alkohol-og-hjerte-karsygdom/>

ⁱⁱ Kilde: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/25422909>

ⁱⁱⁱ Inatsisartutlov nr. 35 af 23. november 2017

^{iv} Bestemmelsen findes i § 28 og lyder således:

§ 28. Alle alkoholholdige drikke skal afskærmes fra andre varer i butikken.
Stk. 2. Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om afskærmning og placering af alkoholholdige drikkevarer i butikkerne.

^v “Sales impact of displaying alcoholic and non-alcoholic beverages in end-of-aisle locations” (2014) af Nakamura R, Pechey R, Suhrcke M, Jebb SA og Marteau TM

vi Yderligere kan der være grund til at hæfte sig ved, at undersøgelsen er foretaget i en butik i Nordengland med et butiksareal på 1.500 m². Undersøgelsens resultater kan derfor ikke nødvendigvis overføres på butikker af den størrelse, vi ser her i landet.

vii Brugsens samlede omsætning på øl angives i de første 3 måneders efter alkoholovens ikrafttræden at være steget med op til 12 procent i forhold til den tilsvarende periode sidste år. Også omsætningen af vin og spiritus angives at være øget. Pisiffik oplyser, at salget af øl og vin er øget, mens salget af spiritus er gået lidt tilbage.

Kilde: <http://sermitsiaq.ag/oelgiganter-scorer-alkoholoven>